

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ Nar. Post.

Predplata s poštarinom stoji 2 f. a seljaka samo 1 f. za cijelu godinu. Razmierno 1 f. a seljaka 50 nov. za pol godine. Izvan Carovine više poštarina. Svaki pojedini broj stoji 6 nov. Novci se šalju kroz poštarsku Načelnicu. Ime, prezime i najbližu Poštu valja jasno označiti. Gdje ima više predbrojnika, mogu odgovorno svi predplatiti kroz jednu Načelnicu, a i List dobivati pod jednim jednim brojem. Komu List neodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se neplaća nikakva poštarina, napisav izvan *R. klamca*. Tko List prima i čita, ako je poštom, sa i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO

nalaze se

Via S. Francesco N. 4. I. piano.

Pisma se šalju platjene poštarine. Vesti, dopisi i drugi spisi Stampaju se ili u cijelosti ili u izvadku, naimo prema svojoj vrijednosti i smislu otoga Lista. Nepodpisani se dopisi neupotrebljavu. Osobna napadanja i čisto sukromne stvari nenalaze mjesta u ovom Listu. Priobitna se pisma tiskuju po 5 nov. svaki redak. Oglasi od 8 radakah stoji 60 nov., a svaki redak svuđe 5 nov. Oglasi: ili u slučaju opetovanja po što se pozode oglasnik i odpravništvo. Dopisi se nevrstaju. Uredništvo i odpravništvo, osim izvanrednih slučajeva, neobitaju s nikim drugičito, nego putem svoje *Listarice*.

Pogled po svijetu.

U Trstu 15. travnja 1877.

U Beču se opet dogovaraju naši i ugarski ministri o austrijsko-ugarskoj nagodbi, koju će jedni i drugi morati prvom prigodom iznesti pred dotične parlamente, da je li ih prihvate ili odbiju, kako jim već bude ili ne bude po volji. Čuje se, da tu ima još mnogo nesporazumka, akoprem se ono tvrdilo, da je već sve do kraja izgledjeno i poravnano. Česi su po staroj navadi i ovaj put izabrali u svoj kraljevinski sabor sve takove ljude, koji neće da se pomaknu ni za dlaku sa temelja svojih kraljevinskih i narodnih pravicah. Iz pokrajinskih saborah, koji sad sjede i viećaju, ništa nova.

U Hrvatskoj se od neko doba mnogo piše i govori o spojitbi bivše vojničke Granice sa materom zemljom, koja kao da misli na usta svojih zastupnikah odrešito iskati od Beča i Budim-Pešte, neka se već jednom priznaju njezina prava te uslišaju narodne joj želje. O spojitbi Dalmacije nemože biti ni govora, dokle se nije spojila Granica, zato se mora Hrvatska ili odrediti svih svojih težnjah, ili gromkim glasom viknuti, neka se zakon vrši. Hrvatska ima mnogo vanjskih i unutarnjih protivnikah, što pod ovom što pod onom krinkom; ali ima hvala Bogu i na što se uprijeti, da jih svlada i razoruža. U sili zakona stoji moć i sila hrvatska. Hrvatska se na temelju prava i zakona očevala do dana današnjega: na temelju prava i zakona inora se ojačati te očevali u sva buduća vremena.

A nastupak tih budućih vremena, koja će slavenstvu uliti nov život, već je evo pred vratmi. Rusko-turski rat, koji ima preobraziti iztočnu Evropu, jest stvar gotova. I Turci i Rusi su već krenuli jedni naproti drugim: Turci bacivši mostove prieko Dunava, a Rusi prieko Pruta. Dan na dan čeka se prvi pokolj ili u Aziji ili u Evropi. Što je dakle bilo od protokola, koji je imao tobože prepriječiti rat? Engleska se bila doista predomisnila te ga i podpisala, ali ga odbila Turska, te tim razvrgla sva evropejska nastojanja, da se ta stvar mirno konča. Turska je odbila i čedne crnogorske zahtjeve, pa se sad i tamo od dana do dne nadati blistanju crnogorskih handžarah, uz sjevanje dakako ljutih arbanaskih demiškinjah.

Nego na što se Turska zanaša u toj svojoj oporitosti? Ona se zanaša na vjersku ugrijanost muslimanskoga svijeta, onda na slučajnu zavist i neslogu zapadnih državah,

a naposljedku na sigurnu pomoć englesku. Pak se već i čuje, da se Engleska, Franceska i Italija kane vezali medju sobom na onaj način, kao što su Rusija, Prusija i Austrija. Ali uz Rusiju bi onda stajala i Amerika, koja ima već od nekada zub na Englesku. Iz toga se vidi, da taj rat može u nekom slučaju zahvatiti cio svijet, pa da takova nisu još ljudi doživili. Eto u kakav se požar razplamtala ona maljušna iskrica, što je prije dvie godine na Nevesinju u Hercegovini sjevnula!

A što će naša Austrija? Mi držimo za stalno, da će s Rusijom rukom pod ruku, pa kad dodje do komadanja Turske, da će joj pripasti Bosna i Hercegovina. Neće tomu moći na put stati ni naši Nemci ni Magjari, jer je sila dogadjajah jača od ljudi.

Njemačko se carstvo prošlih danah nalazilo baš u grozničavu stanju. Knez Bismark kao da je sit svega, pak je htio stupiti za uvijek iz carske službe: ali na carevu prošnju da će samo ići u mir na četiri-mjeseca. Ne zna se pravo, što je dalo povoda toj njegovoj odluci. Već se govorilo, da će za njim i grof Andrassy, ministar naših vanjskih stvarih. Na koncu nam valja spomenuti i to, da se u svoj Evropi drže katolički sastanci kao odziv na Papin govor od dne 12. pr. mjeseca, u kojem se tuži na talijansku vladu. Stvar koju zastupa crkva, jest obće i vjekovite naravi, koje nemože nikoja vlada na svijetu nikad i ničim nadomjestiti: zato svaka razborita vlada il mora iti s crkvom, il joj se barem nesmie očito protiviti, ako želi imati mir u državi.

Šaljimo svoju djecu

u učiteljsce!

Svi znamo, da je hrvatski narod u Istri na nisku stupnju izobraženosti, tako nisku, da se jedva o kakovoj izobraženosti govoriti može. Uzrok tomu obće jest, što je taj narod zapušćen, što se za njega vjekove i vjekove nit znati htjelo nije. Osim kao za služinčad, za robove. Uzrok posebni i osobiti za sada jest, što taj narod nesamo viših nit srednjih, nego nit nizih školah neima. Kriva je tomu nešto zloba stanovitih ljudi, koji bi htjeli nješto narod samomu sebi otudjiti; nješto pred-taj narod samomu sebi otudjiti; nješto sudje, da znanje jezika toga naroda malo vriedi, a još manje koristi: nješto prostota, sudeća, da naobraženost sastoji u poznanju tudjih jezika: — a nješto takodjer okolnost, da nit do sada svojih učiteljah neimamo.

Nismo tomu krivi za prošlost, a nit za sadašnjost, al mogli bi biti krivi za budućnost.

Naša vlada počela se je koliko koliko i za nas brinuti. Pruža prilike, da se naša djeca bar djelomično u svojem jeziku naobraziti mogu. Ustrojila je pripravnih tječaj u Kastvu sa hrvatskim učevnim jezikom. Ustrojila je učiteljsce u Kopru, gdje je i hrvatskim dječakom nešto mjesta dala. —

Cini se žalibože kao da nevidjamo važnosti tih dvijuh školah.

U pripravnom tječaju u Kastvu neima nego osam deset li djakah, a medju njimi samo dva podpuno punoljetna. Bojimo se, da će vlada tu učionu zatvoriti, ne bude li bolje pohadjena. Zapriječimo da se to nedogodi! Istina neimaju odkud doći u taj pripravnih tječaj, jer neimaju istarski Hrvati skoro nikakvih svojih pučkih školah, al ipak imaju njekoje, a sada bi se morali s patriočke dužnosti i osebnici za to pobrinuti. Jeli moguće, da nebi škole kastavska, klanjska, mošćenička, omišalj-ska, opatijska, poljanska, rukavačka, svetomatejska, vrbnička, zvonec-ska i još možda koja svaka po kojega djaka pružila? Jeli moguće, da ciele iztočna kop-nena strana Istre desetah djakah smoeći nemože? Jeli moguće, da su čisto hrvatski kvarnerski otoci dosada u učiteljsce u Kopar samo jednoga dječaka poslali, a u Kastav nijednoga? Jeli moguće, da nebi rodoljubi i u onih hrvatskih krajevih naše zapušćene pokrajine, gdje su talijanske pučke škole, po kojega duševno nadaranoga dječaka našli, te ga rieđu i činom pomogli, pak poslali u školu? Jest moguće! Dakako, da se poštvočnosti hoće — poštvočnosti, bez koje se nijedan narod na svijetu naobrazio nije, bez koje nijedan narod sa sebe tudjega jarma svrgao i slobodan postao, bez koje nije nijedan narod blagostanja dostigao. Bez nje neće nit naš narod ništa zadobiti, a valja da se zrtvuju oni, koji su prosvijećeni, koji su svjestni narodnosti svoje.

U pripravnom tječaju u Kastvu dosta je biti jednu godinu, i onda valja imati 14 godinah. Dječko punoljetan, imajuci 14 godinah i boraveći izvan Kastva grada, može dobiti pomoć. Lietos bila je dvojica takovih, i oni su dobili svaki 50 for.

Da svako, koj hoće u učiteljsce u Kopar, taj pripravni tječaj u Kastvu polazi, preporuča se veoma, al nije neobhodno potriebito.

Od svakoga dječaka, koj hoće u učiteljsce u Kopru zahtjeva se

1. da ima svrsenih 15 godinah.

2. da je dobra ponašanja, i da je na tjelu zdrav.

3. da donese svjedočbu puke ili građanske škole.

4. da učini primateljni izpit.

Kod ovoga izpituje se dječak iz sljedećih predmeta: vjeronauka, učevnog jezika (za nas hrvatskoga), zemljopisa i povjesti, računstva i geometrije, fizike i naravoslovja, i iz vjernačkoga jezika. Ne treba se prestrašiti ovih predmeta. Glavni obzir uzimlje se na učevni jezik i računstvo. Iz ostalih predmeta dovoljno je, da ima dečko nekoliko uvodnih pojmova, a te nauči jur u pueki škola.

U učiteljsku valja ostati četiri godine. Ko je siromašan, i ko se dobro uči dobiva podporu od vlade, i to tim veću čim je siromašniji i čim se bolje uči, i čim je u višem razredu. Od 100—200 f. svaki dječak dobije. Jur u prvom razredu imao je tani jedan 160 forinti.

Eto, koji je lahko odgojiti mladica korisna našoj užoj domovini! Kad bi roditelji i sami trošili četiri ili pet godina, nebi to bilo bog zna što. Ali ne treba jim se zrtvovati samim, vlada će jih pomoći.

Učitelji imaju jur danas priličnu plaću, nadat se je, da će i bolju imati. Imaju oni k tomu još njrko drugo dobro. U našoj je državi dandanas svako vojnik dakle i učitelj i učiteljski pripravnik. Na učiteljski pripravnik, ako je u vojne uzet prije nego je svršio školu, može biti oslobođen u toliko od vojničke službe, da neslužuje ciele tri godine, nego da se vježba samo u školskih praznicih. Onaj pako mladić, koj prije svrši svoje nauke i izpit zriestoli položi, nego li je uzet u vojne po zakonu oslobođen je od vojničke službe ciele godine, a može biti samo u šk. praznicih na vježbe zvan. Hrvatski roditelji u Istri! Znamo, da vam nije najdreže, da vam sina u vojne uzmu. Znamo da ste često pošiljali svoje sinove po 8 po 12 godina u skolu i na nje sami trošili kroz toliko godina, samo da jih vojničtva oslobodite, zašto da se neposlužite i ovom polakšicom, koju učitelji imaju što se vojničtva tiče! —

Učitelji imaju te polakšice u vojničtvu, učitelji imaju prilične plaće, svojih učiteljah možemo s malim poštovanjem u kratko vrijeme imati, učitelji su nam potrebiti: Salljimo svoju djecu u učiteljske! Izisavši iz njega pomoći će mnogo našoj prosvjeti, prosvjetom jedinom možemo doći do žudjene slobode, a slobodom do blagostanja, koje iz srca zelimo svim i svakomu, a najpače hrvatskom narodu u Istri!

Dopisi.

Iz občine boljunske, dne 10. Aprila 1877.

Da dovršim dopis iz občine boljunske dne 10. marca 1877. želim još nešto obznaniti i novim občinskim zastupnikom (representantom) priopćiti. Kako se čuje, biti će doskora izabran novi boljunski podestat; a zato treba, da se prije pogovorite i složite o moju, komu da izručite podestariju.

Kako se prošlih godinah kod nas gospodarilo — vi dobro znate. Ako iko toga nozna, nek pogleda u občinsko računo, kojih žalibože nema još do dan-danas zakonitih. — A k tomu ono ti kasa prazna, česte zapuštene, puk razdvojen i nemiran, škola mala pohadjana i to talijanska, crkva skoro pada, plovanija se nepoštuje. Teško je dakle breme pripravno novoj reprezentanci. Njoj će biti poznati staze, njoj dolino napuniti, uvoj gero zadržati, njoj na tanko čjedilo procediti računo slijera podestata upravo onako, kao što je to on sam drugim činio.

Sto što je brijevito i struno neka bude ravno, a cesta nova u Boljun, koja liepa stotina stoji,

nemože nikad biti ravna, ali čudi boljunske nek se poravnaju i slože, i to bilo u crkvi bilo izvan nje.

A svega toga, o Boljunci, nozna i neumije Vam nitko bolje i tanje ovršivati neg *Josip Buretić*, komu neća ni politička vlast to častno službu odrediti.

Ta on će i sam pisati i bez pisara občinskog, kad bude sila, a sada što se piše i dopisuje je tajnost gosp. učitelja, gosp. pisara, i gosp. podestata i svega svieta, jer ključ občinske kancelarije je skoro vavak u vratih.

Dakle na noge juhačke Vi Boljunci, Boručani, Pažani, Posrčani, Letajci, Sušnjevi, Vranjci i Breščani! Nemojte više da budete sljepi — pogledajte, pa recite: Josip Buretić nek bude naš župan; a uz njega občinski kasir. Razpišite konkurs za občinskoga pisara, al izaberite samo onoga, koji Boga vjeruje i se ga boji, da bude dobro u občini, a mir u crkvi!!

Jedan obćinar.

O uzgoju kukuruza (Zea Mais).

Kukuruz (turkinja) je jedan od najkorisnijih naših usjevala. Zato je sijanje kuruze poslato u najnovije doba tako važnim, da mu se u mnogih predjelih (krajih), osobito u južnih (dakle i kod nas Hrvatah) daje između svih gospodarskih usjevala prvo mjesto. Zašto? Zato, jer on ne samo što daje svakom čovjeku vrlo hranivnu hranu, već također i našoj domaćoj stoki (marvi, blagu). Još i to nije što daje dakle sa svojim zrajem tovnu (goječnu) hranu, nego i njegova slama se odlikuje hranivošću, tim više, ako se zelena pokosi i podaje kravam muznicam. Što se pako suho kukuruznice tiče, i ona je hranivna, pa ju kravo, volovi i ovce rado jedu u zimno doba tim većma, ako se ista polije sa slanom vodom, onda ju stopram blago sa velikom pohleposću jedu t. j. ždera.

Toga radi dužnost nam nalaže, da kukuruzu što više sijemo i dobro njegujemo. Zato me je ovo, vrijedni moj brate i prijatelju poljodjelce, potaknulo, da ti ciele uzgoje ovo nahvaljene biljke iz dosta prilične izkustva napisom i odposaljmem preko zaslužnog časopisa „Naša Sloga“ nebi li te potaknuo na bolju pazku i njegu oko ove hvaljene biljke. —

Svrsti. Od kukuruza imamo mnogo vrsti, nu do sada je kod nas poznata samo jedna i to: *navadna ili obična kukuruza*. Od ovog ima mnogo odredah, koji se po boji i obliku zrna jednog od drugog razlikuju.

Medju ovimi odredi zaslužuju sljedeće vrsti najviše uvažanja, kano li: *Amerikanski krumpir bijeli, Amerikanski konjski zub, rani kuruz Kralj Filip* (ob ovom će drugom sgodom naposo govoriti), *patuljasti kuruz (Cinguanino), bejgumski žuti, fladelfijski bijeli, krležavac bijeli, Amerikanski šecerac* i tako dalje.

Dalje se razlikuju mnoge vrsti, gledec na boju i oblik zrna n. p. gledec na boju *crveni, šareni, bijeli, žuti, modri i crni*. Po obliku zrna dieli se kuruz na: 1. *Plovnati, gladki i smežucani*; 2. *okrugli*; 3. *uglasti*; 4. *siljasti*.

Koje podnebeje kukuruz ljubi? Kuruz zahtjeva podnebeje toplo i umjereno vlažno s razloga što je iz toplijih predjelah južno Amerike k nam dovešeno. Zato i vidimo (opažamo), kad je ljeto suho i toplo mnogo prije kuruz dozrije, nego kad je neprestano kišovito i hladno.

Kakvo tlo (zemlju) kuruz ljubi to jest zahtjeva?

Poznato je nam gospodarom, da kuruz uspjeva malo ne na svakoj zemlji (izuzam dakako čistu čistu ilovaču); nu koji gospodar (poljodjelac) zeli, da od posijane kuruze dobije nekakov hasan (korist), to je prilijen oranice za kuruz opredjeljenu dobro obdjelati i pognojiti.

Evo primjera: Ja imani na ovom imanju, gdje sam kao upravitelj mnogo oranica sastavljenih ponajviše iz pjeska na kojoj mi neća niti pšenica, a niti joćam rasti; ali kuruz vrlo dobro raste i to s toga, što se dobro pognoji i uz to dobro obdijela. Zato velim: *Kuruz u svakoj zemlji raste i naplata gospodaru obiljno trud i trošak i to stopram onda, ako je (t. j. zemlja) dovoljno pognojena, dobro i duboko obdijelana*.

Pušto jezik žiljaka kukurus uspjeva? Kuruz uspjeva najbolje na *ugaru*, zatim *počiju djeteline, krumpira, lupina* i svakog drugog usjeva, koji se okopavati mora, jer se na ovakov način zemlja bolje od korova (trava) očisti, a čista

i pognojena zemlja jeste najbolja za uspjevanje kuruze.

Gnojiba za kukuruz.

Rekavši gori, da se pod kukuruz ima dobro gnojiti, ako želimo od istog dobit kakovu korist. To dakle evo opet opetujem, moleć, sve moje vrijedne poljodjelce, da me poslušaju; jer se na ovakov način imaš stopram nadati, da će ti kuruz dobrim rodom uroditi.

Dakle pod kukuruz gnoji mnogo, jer nećes nigdar pregnojiti i to ćeš najbolje učiniti, ako isti gnoj još u jeseni (dakako ako je moguće) na oranice t. j. na onu na kojoj kuruz želiš sijati, izvežeš i umah zaoras s razloga, što će ti preko zime strnuti i na ovakov način kuruz će bolje uroditi. Takodjer kuruz ljubi *gnojibu svieta* t. j. *prad sjatvu*; nu opazio se je, da u ovom posljednjem slučaju jeste kuruz izvržen bolesti tako zvanog *snieti*.

Rekoh gori, da kuruz uspjeva na svakoj zemlji, nu rekoh, da se ta zemlja ima duboko uzorati i to u jeseni s razloga, što će zimska mrzlina, vlaga, vjetrovi, i druge žestine zraka takovu zemlju mnogo bolje razdrobiti nego li plug i brana.

Radeć ovako mnogo ćeš biti napredniji u proljeću i to zato, što se mnogo puta događa da je proljeće vrlo zločesto i tako si prisiljen za kukuruzu samo jedanput orati. Ali zato, mili moj, zapamti, da jedno oranje nije dovoljno za kukuruzu.

A sad, vrijedni moj čitatelju, dopusti, da ti u kratko protumačim: *zašto se toliko preporuča jesensko t. j. pod zimu oranje?*

(Glasoviti gospodari prikrivaju nam mladim (gospodarom) ovo ovo zlatno pravilo: *„ori uvijek u horu t. j. onda kad je tomu doba; nikad se nije gospodar pokajao, da je prerano orao, ali mnogi jesti što je orao prekasno.“*

Teško ilovač i smoljujača neobhodno je potrebno pod zimu t. j. u jeseni preorati i to zato, što će — kako gori rekoh — mrz takovu zemlju razdrobiti. Evo kako:

Preorana zemlja bolje i lakše usisa vlagu i dalje ju može uzdržati, dočim kod ne preorane toga nigdar vidjeti nećemo.

Ako sad dodje mrz na ovakovu vlažnu zemlju, tada će se vlaga t. j. voda smrznuti i naravno će se širiti, ovaj pako učinak razdvoji pojedina čestice t. j. dielove zemlje. Ovako razdvojena i raztrošena zemlja ostaje dugo takova i ne može se sama od sebe lahko slićti i spojiti.

Na ovakovu izpreplamanu zemlju, jače dielaju prirodne sile i njihov upliv je mnogo napredniji nego kod težkih i žilavih oranica.

S toga je jesensko oranje mnogo prohibitačnije od proljetnoga i jesensko oranje treba uvijek postaviti proljetnom oranju: jer pri ovom posljednjem, upliv silah je mnogo slabiji a i kraće vrijeme traje. Proljetno oranje ima jedini zadatak taj, da zemlju tek površno provrne i vlažniju naslagu na vrh iznese, kako bi sjeme brzo proklijati moglo; suprot jesensko oranje ima stopram pravo biti (oranje). — Gospodar od proljetnog (oranja) traži onaj posao, što se od jesenskog očekuje i što ono izvršiti može, što kod proljetnog oranja nikako biti — kako gori rekoh — nemože.

Scientim, da sam ti, stovani čitatelju, u jezgri predočio: zašto se preporuča jesensko oranje — a sad prolazim dalje na stvar.

Doba sjetve. Sjetva kukuruza obavlja se početkom mjeseca svibnja i tija u mjesecu lipnju. Ja bar sijem kuruzu uvijek od 1—16 svibnja, pa se još nisam pokajao; jer je ovo upravo doba, gdje mrzavah nestaje — glavni neprijatelj ovoj biljki. Takodjer je vrlo korisno i na to paziti, da se kasnije ne sije, jer kasnije posijan kuruz daje sitnije klipove i sa manjim zrnim odli. Kasnije se kuruz može jedino sijati za zelenu krmu marvi, ali za zrno podnišotno neupotrebi kasniju sjetvu i to s toga, što će kuruz kasno uroditi i mnogo puta se događa da niti ne urodi.

Još te i na to upozorujem, da sjeme za sjetvu valja odabrati od mladih klipovah od prijašnje godine, koje pri spravljanju odlučiti imamo, zatim se isti klipovi (teli) imaju čuvati na suhom i prozračnom mjestu. Narodite klipove izbirati, koji imaju od gornjeg do donjeg kraja podjednako sbito i gusto zrno. Za veću sigurnost uzimimo sjeme iz sredine klipa i to zbog toga, što su ista (zrna) najbolja. Još i ovo zapamti, da u proljeću t. j. prije sjetve imaju se ovakovi klipovi gruzditi.

Nekoji gospodari prije sjetve moru sjem u vodu da se nabubri s razloga, što će prije sjetve

... jati. Takodjer je u tu vodu veće koristno raz-
... nešto zelene galice (FeO, SO₂), koja se u
... svakej liekarini može dobit. U ovoj vodi sjeme se
... 18 sati držati. — O sjemenu govorio sam više
... ovogodišnjem broju „Naše Sloge“ i to pod
... „nekolike opomene o sjemenu“; pa zato
... čitatelja svesrdno molim, da izvoli još
... rečeni članak pročitati.

Način sjetve. Kukuruz se sije na više načinah,
... na *omaske* (kao kod naših poljodjelaca),
... *pod brazdu*, dalje *pod motiku* i napokom sa
... (strojem).

Što se prvog načina tiče t. j. na *omaske* (t. j.
...) mnogi griše, koji tako upotriježavaju s
... razloga, što se više sjemena potroši, 2. što sebi
... gospodar više posla zadaje, jer više težakih
... obdjeljvanje potrebuje. —

Pod brazdu sije se ovako: Ponajprije ratar
... prvu brazdu, a za njim ide sijak, koji iz
... svaki korak po 2—3 zrna na uzoranu
... (njivu) baci tako, da druga brazda pokrije
... sjeme. Ovo se opetuje na svakoj trećoj
... brazdi.

Ovo za preporučiti nije s razloga, što se sjeme
... jednako pokriva, zatim što ptice sjeme lahko mogu
... jesti, dok se on povrati na posijanu brazdu.

Neki gospodari (ponajviše naši seljaci) sijn
... kukuruza pod motiku. Ovaj način doduše stoji više
... troška, ali više put se izplaća osobito tamo, gdje
... zemlja dobro obdjelati ne može (narocito ilovasta
... zemljišta), onda se bar sa motikom razdobi i pri-
... gotovi za sjeme.

U najnovije doba preporučaju racionalni gos-
... podari kukuruz sijati *pod petu*. Ovo u čemu se ova-
... kova sjetva sastoji: Čim su njiva (oranica) uzorana,
... tada sijak predje preko svake treće brazde (koja se
... još može dobro razpoznati), pa tako idući za svakim
... korakom udari desnom potom u zemlju i u tu
... jamicu baci 2—3 zrna kukuruza, koja se sa prstima
... desne noge zemljom pokriva. Čim smo na ovakav
... način dobar dio njive posijali, tada se uzme trnova
... brana, pa se sa istom predje preko posijanog komada.

Napokon imamo još jedan način sjetve t. j. s
... mašinom (strojem).

Ovakova sjetva jeste dakako najbolja za onakove
... gospodare, koji posjeduju više zemljišta; suprot za
... siromašniji poljodjelce doći će osobito dobro gori
... rečeni način sjetve t. j. *pod petu*.

Ovaj način (t. j. *pod petu*) preporučujem što
... toplije, jer je iskustvo pokazalo, da je bolji od pri-
... jašnjih (izuzam dakako način sjetve sa mašinom).

Na jedno jutro (1600°) sjemena se potroši
... 1/4—1/3—3/4 vag.

Kakvu njegu kukuruz zahtijeva?

Kako kukuruz nekoliko palacah (4—6°) visoko
... naraste odmah ga treba prvi put oprasiti. Ovo pra-
... senje može se jedanput preuzeti, pače i dva put:
... jer čim se više puta kukuruza okapa, tim bolje urodi
... i tako gospodaru više prihoda daje. Poslije ovog
... sliodi okopanje (zagrtanje). Ovo se zagrtanje mora
... izvršiti prije crtanje i to ne samo zbog vjetrovah,
... već i zato, što će više hrane crpiti moći iz zemlje.

Branje kukuruza. Branje kukuruza obavlja se
... u mjesecu rujnu, listopadu i tija u studenu, dočim
... rani kukuruz „Kralj Filip“ u mjesecu kolovožu.
... Glavno je ovo ovo pravilo pri branju kukuruza,
... naimo: *Ne beri kukuruza dok zasvim nedozrije.*

Prihod sa jednog jutra (1600°). Na jednom
... jutru može prirasti kukuruza 15—30—40 vag.,
... pače na izvrstnoj zemlji može roditi 50—70 vag.
... Slamo pako može jedno jutro dati 46—60 cent.,
... koja se sva može za krmu narvi upotrižiti, tim
... više, ako se — kako rekoh — sa slanom vodom
... poskropi, zatim na mašini kao sječka razriže.

Bilo ti ovo što rekoh na korist! ... a budeš
... li voljan, reći ću ti došasti put nešto o *orečjoj er-
... toglavici*. Zdravstuj!

Vazda tvoj prijatelj

N. Vežić,

upravitelj tiskarstva Vukča-Sipsk

Književne viesti.

Vrlo arcačillista mladoz hrvatska hoće i ove
... godine izdati svoj poznati godišnji zabavnik **Hrvatski**
... **Dom** u Zagrebu, pak mu zasnitim riječi pozivlje
... svoj mili rod Hrvate i Hrvatice na što skoriju i
... mnogobrojnu predplatu. Tko je lani nabavio to
... čitao taj mlado-nučki rad, taj mu netreba nikakvo
... preporučiti od naše strane, jer ako hoćia to se sje-

guro ta izvrstna hrvatska knjiga svakomu Hrvatuu
... sama najbolje nudi i preporučuje. Knjiga će izaći
... odmah dojdnega mjeseca srpnja, a stojati pred-
... platnike samo 1 f. Novci, uz ime prezimo i zadnju
... Poštu, neka se pošlju do 15. svibnja o. g. ravno
... na „Hrvatski Dom“ u Zagrebu. Predplatnici se
... primaju i uz postarsko pouzće.

**

Troškom „Maticе hrvatske“ u Dioničkoj tiskari
... u Zagrebu izišio su izabrane **Priče Adersonove**.
... Tko se je rad zahaviti izvanredno liepim čitanjem,
... preporučujemo mu na osobiti način tu novu hrvat-
... sku knjigu, koja nestoji nego 80 novč. Novci se
... šalju il samoj „Matici“ il „Dioničkoj tiskari“ u
... Zagreb. Tko se upiše u Maticino društvenike sa
... 3 for. na godinu, dobiva kao član njezino knjige.

**

Tiskom i troškom H. Lusteru u Senju izišao
... je II. dio izabranih **Novelah** iliti **Pripovjedakah**
... glasovitog njemač. spisatelja Zsokke-a, pohrvatjene
... od J. Valentića. Tko je pročitao I. die, uvjereni
... smo, da neće moći da si nenabavi i ovaj drugi, jer
... se te pripovjedke čitaju veoma liepo i rado. Knjiga
... stoji 60 novč., a može se dobiti, osim Lusterovo
... Tiskarne u Senju, u svih ostalih knjižarar naše
... domovine.

**

Velik rječnik, naslovom „Grosses Wörterbuch
... des modernen europäischen Sprachen“, počeo je iz-
... hadjati u Bernu u zalogi Alb. Pescheka i bit će
... dovršen u 60 sviezakah. Prva besjeda je njemačka,
... pak francuzka, inglezka, ruska, magjarska, češka,
... poljska, srbsko-hrvatska, slovačka, slovenska, ru-
... munjska, španjolska, portugozka, holandeska, šved-
... ska, danska, novogreka, latinska.

Franina i Jurina.

Fr. Kuda to, Jurino, vavok
... klatiš, da to ni nigdar
... doma?

Ju. A moram sa truhom
... za krumom.

Fr. Ča si pak ov put doži-
... val tamo, kade si bil?

Ju. Težili su mi se v jed-
... nom mestu va Istroj,
... da imaju jednoga kunsiljera, ki poteće od
... Neruna.

Fr. Neruna!

Ju. Da, od onoga nekadajnog rimskoga cesara
... prgonitelja Kršćanah.

Fr. Pak?

Ju. Pak da i ta njih kunsiljer ima onu istu žicu.

Fr. Zač?

Ju. Ač da i on urzi na sve, ča je kršćansko.

Fr. Jo li moguće??

Ju. Ma, ako je istina, ča su mi povedali, to da.

Fr. A ča?

Ju. Da je va kunsilju, govoreć od skol, predložil,
... neka se propela iz skol odstrane, a na ono
... mesto ča drugo postavi.

Fr. Ta gjus bi najbrže otel, ča se onda, Bog mi
... prosti, obesi stara krunjska velada!

Ju. Da, za znamenja naše presveto i napredka.

Fr. Kade j' bilo?

Ju. To ću ti drugi put povedat.

Fr. Ali, ča su ti barom rekli ti ljudi, ki izbira tu
... njihove kunsiljere?

Ju. A oni sami.

Fr. Pak još se tuže — i lujo jim bilo!

◉ Hepom držanju.

Kako se čovjeku ponatati u crkvi.

1. Najčastnije mjesto na svijetu je sveta
... kuća božja, u njoj Bog isti пребива. Kad u
... crkvi stupaš, sveli nek te strah objade. Po-
... skropi se te pokloni do tla Isusu u presve-
... to mjesto i pažljivo mu se pomah.

2. Klohub il kapu pred crkvenom pra-
... gonom skini s glave, a u crkvi nepolagaj na

oltar il na svetnike, nego ako za nje neima
... mjesta u klupi, drži je lievom rukom il pod
... lievom pazuhom.

3. Muzki u crkvi idu na svoje, a ženske
... opet na svoje mjesto. Pri crkvenih vratih il
... van njih ostajati, nije pošteno, tako se samo
... blato na vratih otrebi i pusti.

4. Ako ti je mjesto u klupi, u njoj po-
... klekni; nadojde li tko ugledniji od tebe, il
... koji stranac, odmakni im se. Isto tako stariim
... i bolehljivim ljudem odstupi mjesto, makar
... ti na nogah stao, to ti bo nalaze kršćanska
... ljubav.

5. U vrijeme službe božje stoj il kleći,
... kao što kad ide. U rukah imaj molitvenu
... knjizicu il kronicu, da nebudes raztrešen.

6. U crkvi nemoj se smijati, obzirati,
... pogovarati il driemati: kad moliš, nemigaj
... očmi, nehlaplaj ustmi i moli na tiho, da
... tvojim glasom druge nemuši.

7. Umij se, osnaži il obuci na vrijeme,
... da u crkvi prispriješ na dobu, kako odzvoni;
... a kad sva služba božja dovrši, tad otdi. Pred
... crkvom tabak pušti, bućti, pjevati za drugom
... spolom gledati, grdo je i grieh.

8. Na putu pozdravi: **Hvaljen Isus!** Na
... te se rieči odkrij, glavom nakloni odgovoriv:
... **Vazda budi!**

9. Kada čuješ zvoniti na molitvu, odmah
... se prekrizi i moli bez ikakva odlaganja, bio
... ti na putu, u kući na djelu il pri stolu. Što
... čovjek zanaša, to rado i pozabi. Vas svijet
... je kuća božja, Bog je svagdje; nikad ništa
... neučini, što bi Boga razzadilo, nit nezanimari,
... što si duzan učiniti. Bogu služiti nikad te
... nebudi sram! „Tko se mene pred ljudi sra-
... muje, veli Isus, sramiti ću se i ja njega!“

10. Neka stariji nepuščaju djecu samu
... kud kamo u crkvi, nego nek ih sobom uzmu
... i na nje paze.

11. Nedjelja i blagdan nisu sveti dan
... samo do podna nego i po podne, zato ne-
... prepusti iti i na večernjicu, da posvetiš vas
... kolik dan Bogu. Kad si ovršio svoje kršćan-
... ske dužnosti, prosto ti je od Boga i od
... ljudi i razveselit se malo u dobri i pošteno
... druztvu. Ali znaj, da igra, pijanstvo i ludo
... trošenje nije veselje, nego tužno i zalostno
... propadanje duše i tiela, zato bježi od takova
... druztva, jer nije ni dobro ni pošteno.

12. Ako imaš što komu reći, il se s
... kim pogovoriti o tvojih poslih i o tvojem
... gospodarstvu, i to možeš, jer tim neprek-
... snujs zapovjedi božje o posvećivanju dana
... blagdanjskoga, ako si u ostalom svoje kr-
... šćanske dužnosti točno i savjestno ovršio.

13. Najliepa pako zabava u blagdanjski
... dan neka ti bude čitanje dobrih knjigah il
... novinah. Tu ćeš naći dovoljno hrane za dušu
... i za tielo, a povrh toga ćeš se naučiti pravo
... misliti, jasno i razgovetno govoriti, a i sam
... materinski jezik bolje poznavati i ljubiti.

14. Naši su stari od vieka ljubili glasbu
... (muziku) i pjevanje, zato neka bude i nam
... svirba i pjesma najugodnija zabava. Gdje je
... moguće, neka se mladici nezaborave vježbati
... u glasbi i u pjevanju liepih pjesmah, kojih
... mi imamo silnu silu koji crkvenih tok svje-
... tovnih, toli umjetnih koli pučkih. Kroz pjes-
... mu naše srđee postaje plemenitije, a naš
... razum jasniji i bistriji. Pjesma nas hrabri i
... uzhićuje, jer s jedne strane nas uči poznavati
... naše stare junake, a s druge nam otkriva
... naše narodne zelje i nade. Pjesmom dakle
... nek se počne pjesmom nek se dovrši svaki
... božji dan svakoga pravoga Hrvata i Hrvatice

Različite vesti.

Promjene u tršćansko-koparskoj biskupiji.
Ivan Treun, do sad župnik u Repentaboru, postao župnikom kod S. Ivana u Vrđelju blizu Trsta. Jakov Leben duh. pomoćnik u Šterni i Skabar Ivan, duh. pomoć. kod S. Jakova u Trstu su dobili privremenu mirovinu. Ivan Buttignoni, nladomislak išao kao duh. pom. u Škedenj. Razpisane su župe Kostabona i Klana.

Krotanje tršćanske trgovine Statistični ured ove trgovačke i obrtničke Komore izdao je navadnu godišnju knjigu o kretanju tršćanske trgovine. Iz te knjige doznajemo, da je prošle godine 1876. bilo po moru dovezeno u Trst trgovačke robe u vrijednosti od sto trideset i devet milijuna 194,816 f., a po kopnu sedamdeset i osam milijuna 921,989 for.; izvezeno pako po moru devetdeset i sedam milijuna 896,374 for. a po kopnu devetdeset i pet milijuna 385,695 for.

Gosp. Nabergoj bje opet po drugod velikom većinom i najvećim odnševljenjem izabran poslanikom tršćanske okolice u ovaj zemaljski Sabor. Živili hrabri naši Okolišani!

U c. k. morskun akademiju na Riecl primić će se početkom nove školske godine (16. rujna) dvanaest pitomaca za cielu plaću, a osam za polovicu plaće.

Petdesetogodišnjica biskupovanja Pape Pia IX. proslaviti će se u Hrvatskoj, tako javlja „Kat. list“, dne 3. lipnja t. g.

Rusija se uvijek sve to više približuje ratu proti Turkom. Tako se iz Odese javlja, da se doskora pričekuju još tri veliki vojački odieli kao pomoć južnoj vojsci te da se još uvijek teška artilerija na Frut prevažava. A i ruska flota, koja se nahodi u Americi i u Sredozemnom moru, dobila je zapovjed, da se povrati u Baltičko more.

Borba s vukom. Pišu „Obzoru“ iz Hercegovine sliedeći kao istiniti slučaj, koji se dogodio u mjesecu siječnju tekuće godine. Jedan momak rimokatolik iz Oplečano, sela blizu Županca u Duvnu u Hercegovini, imenom Juro Markić, nahodeći se jedan dan na paši kod ovaca, ugleda gdje mu vuk pritišć ovcu, pa ju kolje. On poleti k vuku vičući, a neimajući kod sebe drugoga oružja potegne i smiri ga kamenom. Kad se vuk vidi u nevolji mjesto da pobegne, ostavi ovcu udari na momka Juru. Ovaj se nadje još u većoj nevolji, ali nebi druge vanreda hrvati mu se s vukom golim sakama i premda je vuk Juru po rukama i po prsima i po obrazu pogdješto izceprije, ipak je Juri veća sreća poslužila to je vuku silenno obima rukama oko vrata, prihvatio jebnom rukom odzgor drugom za grkljan ozdol, i nakon take borbe pojde mu za rukom, vuku ne samo odoljeti nego ga i udaviti. Vuk bio je dugačak sedam pedlji. Pa da nije Hercegovac junak!

Gospodarskih šumarskih škola bilo je godine 1875. u kraljevini i zemaljah ove strane našega carstva 70 i to: 1 visoko učilišće za gospodarstvo i šumarstvo, 9 gospodarskih i 3 šumarske srednje škole, 1 vinarska i voćarska škola, 2 ratarničke, 2 šumarske, 21 niža škola za vrtlarstvo, voćarstvo i vinogradarstvo, 5 letajbah za pivovarstvo i rakijarstvo i 2 škole za lanarstvo. Od ovih 70 učilišćah, 48 bjehu osnovana u posljednjih deset godina. U njih je učiteljvalo 420 učiteljah a poslazilo ih 2035 slušateljah. Redoviti trošak svih ovih zavoda iznosio je 577,577 for. od kojih su pokrajina plaćale 223,834 for., a država 238,516.

U pučkih škola podučavalo se je u gospodarstvu u 15,166 škola i to: u ratarstvu u 2,128 škola, u voćarstvu u 4034 škola, u pčelarstvu u 1486 škola, u avilarstvu u 867 škola.

U pučke škole bijaše 3215 mjesta za voće, 538 za pčelo, 384 za avilice i 4034 školskih vrtovah.

Kako dugo žive nekoje životinje? Buha, muha, leptir, kao i gusjenica i crv, žive po 9 mjeseci, a crv od veće buhe kao od buhe stivaro živi po tri godine danah. Rak može živiti 30 godina. Miša je vrlo dugovjeka. Štuka cara Friderika živila je 267 godina. Obične Labe žive po 12 do 16 godina, korjajca (morska zaba) 70 do 80 godina. — Izmedju ptićah najduže živi papiga (papagal). — Sokol, gavran i guska. Sokol i gavran po 150. papiga po 120 godina. Vrabac živi po 10 do 12 godina. Medju sisari žive najduže alon i kit, po 2 do 3000 godina. Srednji vjek u konja je 25 godina, nu

ima primjerah, da i 40 godina doživi. Goveda žive po 20 godina, ovca po 12 godina tako i koza, mačka i psi po 20 god., lav 50 god.

Pregled tršćanskoga tržišća.

dne 15. Aprila 1877.

	OD		DO	
	for.	inč.	for.	inč.
Yosak primorski i ugarski . za 100 Kilogramah	—	—	132	—
Kafa Portoriko	129	—	103	—
S. Domingo	104	—	112	—
Rio polag vrsti	95	—	112	—
Cukar austrijski	18	50	50	—
tuđeni	43	—	10	50
Cvjetje trave bahaco (Grisantomo)	—	—	—	—
Narančo skrinjica	3	—	6	—
Karoba puljzko . . . . . za 100 Kilg.	9	—	—	—
lovantinsko	6	—	—	—
dalmatinsko	—	—	—	—
Smokve Kalamata	11	—	12	—
puljzko	—	—	12	—
Limuni skrinjica	4	—	5	50
Bademki liti mendule puljzko . za 100 Kilg.	86	—	90	—
dalmatinsko	—	—	—	—
LicSnjaci	30	—	—	—
Šijire	18	—	25	—
Pšenica raska	12	50	13	—
ugarska	13	30	14	50
galacka	11	30	13	—
Kukuruz (turkinja) raski	0	50	7	—
ugarski	7	60	8	—
Raž	9	—	9	25
Ječam	7	25	7	75
Zob ugarska	9	—	9	30
arbanaska	7	70	8	50
Pasulj (fazoli), polag vrsti robo	11	—	11	50
Bob	—	—	—	—
Loča	12	—	14	—
Oriz talijanski	19	—	23	50
ingleski (kitajski)	16	—	18	—
Vuna bosanska	118	—	123	—
morejska	130	—	—	—
arbanaska	130	—	125	—
istarska	51	—	—	—
Dasko koruška jelovico	32	—	94	—
Stajorsko	44	—	74	—
Gređo	12	—	14	60
bukovico	8	—	14	—
Ulje italij. niže vrsti . . . . . za 100 Kilg	18	—	49	—
najbolje	65	—	68	—
rodnje vrsti	60	—	62	—
dalmatinsko	18	—	—	—
istarsko	47	—	—	—
Kamenno ulje u barilah	22	—	—	—
u kasetah	26	—	—	—
Kože strojno naško	178	—	200	—
suho volovo naško	107	—	131	—
dalm. ist. i bos.	72	—	125	—
janjeće naško . . . . . za 100 komadah	90	—	95	—
dalmatinsko	63	—	80	—
korje . . . . . za 1 Kilg.	—	73	—	92
runeno slano	—	53	—	66
suho	—	49	—	59
žećje za 110 komadah, u srebru	23	—	27	—
Bakalar . . . . . za 100 Kilg.	36	—	43	—
Sardelo i barit	16	—	21	—
Vitriol modri . . . . . za 100 Kilg.	33	—	36	—
zeleni	5	80	6	—
Maslo	64	—	72	—
Loj dalmatinski i naski	48	—	50	—
Salo	—	—	—	—
Mast (salo raztopljeno)	—	—	—	—
Slanina	59	—	60	—
Rakija etolitar (100 litarah)	—	—	—	—
Galvici istarski . . . . . za 100 Kilg.	32	—	34	—
Raj naski	8	20	9	23
istarski	9	—	9	30
Liže od javoriko	11	50	13	25
Vinsko strgolino (Gripnja) sploh	31	—	46	—
Med	32	—	34	—
Lumber (jabučico od javoriko)	13	—	16	—
Pakal barit od 100 Kilg.	3	75	9	—
Čuoje (strac) . . . . . za 100 Kilg.	17	72	23	75
Katram dalmat.	—	—	—	—

Tek Novcah polag Borse u Trstu

dne 15. Aprila 1877.

Carški dukati (tekniti) 5.98 — Napulonski 10.33. — Lire
Engleske 12.87. — Srebro prid (agijo) 113.50.

Kuruza „Kralj Filip“

Kod podpisanog vlastelinstva može se nadobaviti sjemena od rane kuruze „Kralj Filip“ zvaue, i to vagan po 7 for. — Svojsvo ovo kuruza jest: 1. što daje dobro, sladko i vrlo hrano crno, 2. što rano dozrieva; pa zato se i zove rana kuruza.

Za koje vrijeme napisat ću iz izkustva cijeli uzgoj ove nahvaljene kuruze, pak će se svaki stovani kupac moći uvjeriti, da je vrlo koristno ovu ranu kuruza razploditi po našoj imloj domovini. — Još i ovo: Slavna podružnica jastrebarska naručila je po svom vrijednom predsjedniku, g. Drag. Jaugceru, 15 vag. rečeno kuruza s razloga, da ju razprostrani po ovoj okolici. Živila podružnica sa svojim vrijednim predsjednikom!

Vukšin-Sipak, (pošta Krasić-Jaska) 5. travnja 1877.

Vlastelinstvo Vukšin-Sipak.

N. Vežić, prokudnik.

OGLASI.

Oglas.

Kod podpisanih ima na prodaju u velikoj množini

Sicilijanskog

Sumpora Floristele

(Zolfo Floristella di Sicilia)

samoljena najčišće vrsti za posipanje Trsja na malo i na veliko

— najpovoljnija cjenu. —

Federico gm. Pasquale Pugliesi & C.
u TRSTU

— Via di Vienna vicino all' Hôtel Europa.

NOVA SLIKA.

Izšla je u Beču velika i umjetnički izradjena slika

Srpske vojskovođe

u srbsko-turskom ratu.

Milau M. Obrenović IV.

Nikola I. Petrović - Nleguš.

Generali: M. G. Čarnjajev, Ranko Alimpić, Franjo Zah i Kosta S. Protić. — Vojvode: Petar Vukotić, Božo Petrović, Mija Plamenac i Mašo Vrbica. — Obrštri (pokovnici): Horvatović, Grešković, Mija Čolak-Antić, Teša Nikolić, Valdemar Bekar, Mijoško Lešjanin. — Oberstlahtanti (podpukovnici): Sava Grujić, Vlaković, Kosta Bucević, Gruja Mišković. Major Paja Putnik i arhimandrit N. Dučić.

Slika ima 22 verno po fotografisanja izradjena lika, sa grbom Srbije i Crne Gore.

Sliku je litografisao A. ŠUBERT.

Slika je 53 centimetern visoka a 90 centim. široka

Cjena je sliet f. 1 20 novč.

Naručbine se šalju na ovu adresu:

P. Janković,

— Wien, VIII. Plaristengasse N. 39. —

Novec se šalju u plaćenom pismu, ili po poštanskoj napatnici; komu je lakše, neka na Korrespondenz-kartki javi, pa će mu se per Nachnahme poslati.

Preprodavci, koji za gotov novac naruče najmanje 10 komadah dobivaju komad po i for. i franco pošiljanje.

Cjena ove velike i umjetnički izradjene slike tako je malena, da ju svako nahaviti može.

Bez ove slike nebi trebala da bude ni jedna obitelj, koja se interesuje za rat Srbije i Crne Gore sa turskom carevinom.